

Як вилізти із дна неконкурентності?

Ірина ТИХОМИРОВА: «В Україні треба запустити процес інтелектуалізації капіталу»

Україна знову в аутсайдерах глобального рейтингу конкурентоспроможності країн. Гірше — лише у Венесуелі Греції й Хорватії. Такі невтішні для нас результати проекту провідної швейцарської бізнес-школи IMD-Lausanne — щорічного рейтингу конкурентоспроможності країн світу (IMD World Competitiveness Yearbook).

МІМ-Київ уже шостий рік поспіль є його ексклюзивним українським партнером. За цей час було використано різні спроби донесення результатів проекту до суспільства та керівників держави зокрема. Утім, як демонструє рейтинг, віз і нині там: висновків не зроблено.

Тож цього року МІМ вирішив взяти, як то кажуть, ініціативу у свої руки й обговорити результати рейтингу на своїй платформі. Круглий стіл, ініційований бізнес-школою, триватиме у дискусійному форматі, спрямованому на вироблення нового бачення чинників конкурентоспроможності України у глобалізованому світі.

Напередодні заходу «День» зустрівся з президентом МІМ-Київ Іриною Тихомировою. В ексклюзивному інтерв'ю — про те, чому серед запрошених до обговорення немає жодного представника Кабміну, а також про те, що, за версією експертів бізнес-школи, може витягнути Україну із дна неконкурентності...

— Ми живемо в епоху економіки знань. Одна справа сьогодні — експортувати якусь сировину, і зовсім інша — товар із доданою вартістю. Без залучення інтелектуального капіталу розвивати свою конкурентоспроможність у сьогоdnішньому світі неможливо.

Україна має високий ресурсний потенціал у цій сфері. Рівень нашої освіти, наукової думки, інтелекту нації в цілому — це те, чим ми маємо не просто пишатись, а активно користуватися, мати економічний зиск. Чого ми поки що ніяк не навчимося робити. Тому тема глобальної конкуренції в умовах інтелектуалізації капіталу для нас дуже близька.

— У програмі круглого столу заплановано оголошення й аналіз результатів Щорічного рейтингу конкурентоспроможності країн світу (IMD World Competitiveness Yearbook) — проекту провідної швейцарської бізнес-школи IMD-Lausanne. МІМ-Київ уже шостий рік поспіль виступає його ексклюзивним українським партнером. Минулого року Україна посіла в цьому рейтингу третє місце з кінця, позаминуло — передостаннє. А які результати цього року?

— Україна трохи поліпшила свої результати. Тепер ми не передостанні, а четверті з кінця. Позаду нас, окрім Хорватії та Венесуели, як це було в попередні роки, опинилася ще й Греція. Але цей результат не може нас втішати. Таке наше «зростання» не означає, що в нас стало краще, це просто у когось (в даному випадку — в Греції) стало ще гірше.

Як би там не було, 56 із 59 — це не наше місце. Ми можемо мати набагато кращі позиції. І Польща, яка щороку демонструє зростання, для нас є хорошим прикладом.

От якщо ми подивимося на результати рейтингу, і, зокрема, на тих, хто займає лідируючі позиції, то побачимо там: перше місце — Гонконг, друге — США, третє і четверте відповідно — Швейцарія, Сінгапур. Водночас розглянемо рейтинг бізнес-шкіл світу: ми теж на місцях чемпіонів побачимо США, Сінгапур, Гонконг, Швейцарію. Майже ідентичні результати. Тобто можна бути абсолютно

переконаним, що від того, як у країні розвивається освіта, бізнес-наука зокрема, залежить те, які економічні результати вона демонструє.

— **Експерти оцінюють країни за 323 критеріями: ефективність державного управління, ведення бізнесу, розвиток інфраструктури... За якими критеріями у нас сильні позиції? А які, навпаки, тягнуть «на дно»?**

— Цей рейтинг доволі специфічний. На нього безпосередній вплив має «життя бізнесу». Адже рейтинг складається з двох частин. Перша — офіційна статистика, аналіз макроекономічних показників країни. Друга — опитування бізнесу за певною методикою IMD. Цей перелік питань ідентичний у кожній країні. Наше завдання як партнера — розповсюдити його і зібрати результати. Ми їх не обробляємо. Працюють із ними, агрегують і оцінюють за спільною методикою експерти в IMD.

Наш круглий стіл, окрім оголошення результатів рейтингу та зіставлення їх із минулорічними, цікавим передусім тим, що є можливість виявити та проаналізувати ті чинники нашої конкурентної переваги, розвиваючи які, ми зможемо в подальшому вплинути на позицію України на світовому табло конкуренції. А це — фінанси та банківський сектор, енергетика (на нашу конкурентоспроможність енергетичні питання мають безпосередній вплив, і це поки що є нашою слабкою стороною), і те, що є нашою сильною стороною: агросектор, ІТ-галузь і все, що пов'язано з людським капіталом і освітою. Нам необхідно запустити процес інтелектуалізації вітчизняного капіталу.

— **Ваш викладач Макс ГОЛЬЦБЕРГ у розмові з «Днем» свого часу зауважив: «Немає відсталих держав, є держави, якими погано керують». Тоді що означає те, що Україна шість років поспіль «борсається» в аутсайдерах рейтингу конкурентоспроможності?**

— Ми не хотіли на нашому столі до економічних питань домішувати політику, тому не запрошували депутатів, уряд... Безперечно, політичний клімат у країні на бізнес дуже впливає, але, розуміючи, як напередодні виборів наші політики використовують будь-який публічний майданчик, ми вирішили утриматися від запрошення будь-якого представника з будь-якої політичної сили. Нам не потрібні програмні звернення та політичні заяви, ми розраховуємо на конструктивний виважений аналіз. Ми хочемо сформувати спільну позицію представників бізнесу та експертного середовища щодо тих питань, які перешкоджають розвитку сучасного бізнесу в країні.

А тезу про те, що немає поганих держав, а є держави, якими погано керують, абсолютно справедливо можна застосовувати до будь-якої зі сфер життя. Адже, погодьтеся, немає поганих підприємств, є підприємства з невмілим, непрофесійним менеджментом.

Успіх кожної країни вимірюється успіхом її громадян, домогосподарств, підприємств. Ми не зможемо рухатися вперед, якщо не усвідомимо, що конкурентна спроможність країни прямо корелюється з тим інтелектуальним капіталом, який вона має. А Україна, до слова, сьогодні дуже ризикує його втратити. Ми вже зараз бачимо тенденцію до збільшення ризику еміграції нашого інтелекту. Україна вже сьогодні готує висококласних фахівців для конкурентних до нас держав.

— **Та все ж таки результати рейтингу і думки, які прозвучать на круглому столі, дуже добре було б почути нашим «реформаторам», маємо на увазі уряд. Щоб вони могли оцінити свою роботу, побачити помилки, почути, як бізнес та наука бачать їх вирішення... Ви запрошували до участі когось із міністрів чи, можливо, прем'єра?**

— Ми вже шість років беремо участь у цьому рейтингу. І за цей час ми практикували різні методи оприлюднення його результатів. Минулого року робили прес-конференцію в інформаційному агентстві УНІАН. До слова, від мас-медіа був дуже малий інтерес. 2009 року, коли гривня дуже обвалилась, на наш рейтинг відреагував Нацбанк, заявивши, що він не згодний із оцінкою IMD його дій...

Цього року ми вирішили все ж таки самостійно проаналізувати детальний результат рейтингу і надати платформу практикам для його обговорення. Я сподіваюся, що завдяки газеті «День», яка стала нашим інформаційним партнером, ці думки матимуть розголос і, відповідно, ефект.

На диво легко всі, кого ми запрошували, погоджувалися прийти до нас на круглий стіл. У нас не було відмов.

— **То з огляду на те, що в програмі немає прізвищ членів уряду, ви їх і не запрошували?**

— Ні. Ми ставили перед собою інше завдання. — стати експертним майданчиком для бізнесу, для формування його спільного бачення перспектив розвитку конкурентоспроможної економіки і саме цю спільну позицію доносити до суспільства та влади.

— **MIM завжди вирізнявся своїм особливим світосприйняттям, ми в «Дні» називаємо його «філософією конкурентного успіху». Фактично будь-які складнощі ви вмієте трансформувати у позитивний досвід, який стає енергією руху та розвитку. Нашій країні, з огляду на нашу позицію в рейтингу IMD, така практика сьогодні дуже потрібна. Ви можете порадити, як оцю філософію конкурентного успіху можна трансформувати на загальнодержавний масштаб?**

— Для того, щоб бути успішним, треба любити те, що ти робиш, любити свою країну і, звичайно ж, працювати.

Життя постійно примушує нас рухатися вперед і вигадувати щось особливе. Конкурентне середовище — це рушій розвитку. Цікаво, що MIM задає тон розвитку не лише вітчизняної бізнес-освіти, але й світової. Адже досить часто трапляється так, що ми робимо щось раніше, ніж інші. Через 3—5 років чуємо від наших закордонних колег відгуки про інновації в навчанні, які ми вже широко практикуємо, як про великі відкриття.

— **Освіта в бізнес-школі специфічна. Усі викладачі тут є такими собі бізнес-консультантами. Адже ваші слухачі — це підприємці, люди бізнесу. Тому студенти приходять до викладача не по теорію, а з практичними запитаннями, з якими вони зустрічаються кожного дня. Ірино Олегівно, які запитання сьогодні найчастіше ставлять ваші слухачі, що їх найбільше хвилює?**

— Найчастіше сьогодні бізнес хвилює питання, як вижити. Бізнес відчуває потребу в стабільності, в цивілізованому бізнес-середовищі для забезпечення сталого розвитку. Зараз найбільш гострими є фінансові проблеми, що їх спричиняє, не в останню чергу, фіскальна політика. Податкове законодавство може стимулювати розвиток бізнесу, а може і створювати додаткові складнощі. Знайти свій шлях, свою стратегію розвитку, свою конкурентну позицію та реалізувати їх є надзвичайно складними завданнями, саме про це ми говоримо в MIM-Київ. Про це, я сподіваюсь, буде дискусія і на нашому круглому столі.

8 червня, 2012

Алла ДУБРОВИК, фото Костянтина ГРИШИНА, г-та «День» №97, (2012), Рубрика: Економіка